

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

« 22 » вересня 2022 р.
О.І. Гура

РОБОЧА ПРОГРАМА
ШКОЛИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Укладач Юдіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри ділової комунікації

Затверджено на засіданні
Науково-методичної ради ЗНУ
протокол № 1
від 21 вересня 2022 р.

2022 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Організація та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу у закладах вищої освіти в умовах російсько-української війни, епідеміологічної небезпеки обумовлюють нові вимоги до рівня професійної підготовки сучасного викладача, якості педагогічної діяльності, що актуалізує проблему педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників.

Реалії сьогодення та виклики, перед якими постало українське суспільство, вимагають зміну підходів в українській вищій освіті, зокрема застосування технологій дистанційного навчання, коли можливості фізичного відвідування Університету здобувачами освіти під час навчання, проведення контрольних заходів обмежені або відсутні та/або традиційні інструменти навчання, поточного і семестрового контролю знань та атестації здобувачів освіти не можуть бути застосовані з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку, та інші форс-мажорні обставини) (відповідно до Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Запорізькому національному університеті (затверджено Вченою радою ЗНУ протокол № 2 від 29.09.2020).

Сучасний викладач має оптимізувати всі види навчально-виховної діяльності здобувачів освіти, спрямувати їх на всебічний розвиток та удосконалення особистості, забезпечити результативність та якість освітньої діяльності, бути здатним реалізовувати всі завдання щодо підготовки кваліфікованого фахівця відповідного рівня та ступеню, конкурентноздатного на ринку праці, компетентного, який вільно володіє професією та орієнтується у суміжних галузях діяльності, готового до постійного професійного росту, соціальної та професійної мобільності. Одним із шляхів вирішення зазначених завдань є оновлення вищої освіти, перенесення уваги з процесу освіти на її результат, орієнтація змісту й організації навчання на компетентнісний підхід і пошук ефективних механізмів його впровадження. Успішне творче рішення найрізноманітніших педагогічних завдань, ефективне досягнення цілей та результатів освітньої діяльності досягається завдяки професійній компетентності викладача, його педагогічним здібностям та професійним якостям, що є головними компонентами педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти.

Робоча програма Школи педагогічної майстерності відповідає концепції Школи педагогічної майстерності, Постанові Кабінету Міністрів України № 800 від 21 серпня 2019 року про порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, Положенню про професійний розвиток науково-педагогічних працівників Запорізького національного університету (затверджено Вченою радою ЗНУ протокол № 9 від 22 березня 2022 р.). враховує Методичні рекомендації для професійного розвитку науково-педагогічних працівників (Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.10.2020 №1341).

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ШКОЛИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Метою підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників є їх професійний розвиток відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти. Професійний розвиток науково-педагогічних працівників є складовою системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Університету, яка сформована у порядку, визначеному законодавством.

Професійний розвиток науково-педагогічних працівників Університету – це безперервний процес набуття нових та вдосконалення раніше набутих професійних та загальних компетентностей, необхідних для професійної діяльності, що передбачає постійну самоосвіту та інші види її форми професійного зростання і може реалізуватися шляхом формальної та неформальної / інформальної освіти, стажування, здійснення професійної діяльності тощо. Суб'єктом підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників в Університеті є Школа педагогічної майстерності ЗНУ. Робоча програма Школи педагогічної майстерності визначає теми, напрями, обсяги підвищення кваліфікації для науково-педагогічних працівників Університету відповідно до завдань, вимог та напрямів вдосконалення освітнього процесу Університету (Положення про професійний розвиток науково-педагогічних працівників Запорізького національного університету (затверджено Вченою радою ЗНУ протокол № 9 від 22 березня 2022 р.).

Головною метою діяльності Школи педагогічної майстерності є розвиток та вдосконалення професійної компетентності, підвищення кваліфікації викладачів закладу вищої освіти, формування готовності до інноваційної освітньої діяльності, академічної мобільності, ознайомлення з сучасними технологіями організації та самоорганізації педагогічної діяльності у закладі вищої освіти. У сучасних умовах інноваційний компонент педагогічної діяльності стає головним чинником її успішності, тому навчання та підвищення кваліфікації викладача закладу вищої освіти є запорукою ефективності цієї діяльності, адже сучасний студентоцентричний підхід до формування освітнього простору вирізняється тим, що саме працедавці, стейкхолдери вибудовують модель компетентності майбутніх випускників, а викладачі забезпечують виконання цього ринкового запиту.

Завдання Школи педагогічної майстерності – це сприяти оволодінню сучасними методами та прийомами організації освітнього процесу та власної педагогічної діяльності, розв'язанню психолого-педагогічних завдань у навчанні та вихованні здобувачів освіти, реалізації програми підготовки фахівця у вищій школі, втіленню ідей педагогічної майстерності у практичну діяльність науково-педагогічних працівників.

Професійний розвиток забезпечує науково-педагогічних працівників підтримку або поліпшення належного рівня своєї професійної кваліфікації, здійснення освітнього процесу на високому науково-теоретичному і методичному рівні з навчальних дисциплін відповідної освітньої програми за спеціальністю, провадження наукової діяльності, підвищення педагогічної майстерності, наукової кваліфікації.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Напрямок 1

Психолого-педагогічні та методичні передумови викладацької майстерності у вищій школі

(6 кредитів)

(для науково-педагогічних працівників зі стажем роботи до 3-х років незалежно від їх наукового ступеню з метою адаптації до професійної діяльності та розвитку педагогічної компетентності)

Тема 1. Нормативна база організації освітнього процесу у закладі вищої освіти (1 кредит)

Законодавчі та нормативні документи щодо вищої освіти України. Закон України «Про освіту» та його імплементація. Стандарти вищої освіти та їх зміни. Зміни в організації освітнього процесу відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та проблеми нормативної бази. Стандарти освітньої діяльності.

Організація освітнього процесу у закладах вищої освіти у відповідності із рекомендаціями основних документів Європейського простору вищої освіти («Стандарти та рекомендації для забезпечення якості у вищій освіті», «Довідник користувача ЄКТС»). Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система та її впровадження у закладах вищої освіти України. Застосування європейських підходів та стандартів у науковому та освітньому просторі.

Нормативні документи Запорізького національного університету, що регламентують освітній процес: Положення про організацію освітнього процесу в ЗНУ; Положення про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників ЗНУ; Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ; Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ; Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці у ЗНУ; Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ; Порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін у ЗНУ тощо.

Тема 2. Методичні засади викладання у вищій школі (1 кредит)

Методологічні основи педагогіки вищої школи. Дидактичні основи педагогічного процесу. Структура педагогічної системи у вищій школі. Психологічні теорії та види навчання. Особливості організації управління вищою освітою. Категорії педагогіки вищої школи. Специфіка викладацької діяльності. Основні якості сучасного педагога вищої школи. Функції та види діяльності викладача. Педагогічна майстерність та її елементи.

Студентоцентричний підхід до формування освітнього простору. Компоненти освітнього процесу. Освітньо-професійна програма підготовки фахівців у вищій школі. Базові поняття компетентнісного підходу. Взаємозв'язок і взаємозалежність між категоріями: знання, навички, уміння, здібності в контексті методики викладання у вищій школі. Завдання практичної підготовки майбутніх фахівців, види практик, особливості їх проведення. Модель силабусу: принципи, компоненти.

Навчальний план, його структура і порядок реалізації. Графік освітнього процесу. Навчальне навантаження викладача і його види. Структура робочого часу викладача, обсяг навчальної роботи і норми часу. Робоче оточення, роль кафедри в управлінні освітнім процесом. Зміст навчальної, методичної і наукової роботи кафедри. Навчально-методична документація. Індивідуальний навчальний план роботи викладача. Індивідуальні звіти. Електронна форма звітності. Взаємовідвідування занять викладачів: реалізація дослідницької функції, спостереження та аналіз педагогічного процесу.

Методика викладання: методи навчання, види освітньої діяльності. Планування навчального процесу, загальна структура заняття, плани практичних (семінарських) занять. Методика читання лекцій, вимоги до змісту, умови ефективності лекцій. Методика проведення семінарського заняття. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Оцінювання результатів навчання: контрольні заходи, види контролю, дидактичні принципи оцінювання, засоби діагностики. Організація складання екзаменів і заліків. Методичні основи організації процесу тестового контролю. Ліквідація академічної заборгованості.

Тема 3. Організаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу (1 кредит)

Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів вищої освіти. Документи і форми навчально-методичного забезпечення дисциплін. Рекомендації Міністерства освіти і науки України з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти. Навчальний контент дисципліни (інформаційне забезпечення). Рекомендації до структури і змісту робочої програми дисципліни, її зв'язок з освітньо-професійною програмою підготовки фахівця. Дидактичні вимоги до формування змісту навчальних дисциплін.

Підготовка рукописів навчально-методичної літератури. Загальні вимоги до створення навчально-методичних видань. Класифікація навчально-методичної літератури. Рекомендації щодо структури, змісту та обсягу навчально-методичних видань у ЗНУ. Культура мови та якість навчально-методичних видань. Особливості формування змісту навчально-методичної літератури. Вимоги до оформлення рукопису. Принцип академічної доброчесності. Рецензування навчальної літератури. Порядок затвердження навчально-методичної літератури у ЗНУ.

Тема 4. Автоматизовані (електронні) системи управління освітнім процесом (1 кредит)

Сучасні підходи до вирішення питань управління закладами вищої освіти та моніторингу освітньої діяльності. Організаційно-педагогічні умови автоматизації управлінської діяльності. Програмне забезпечення управління освітнім процесом. Функціональні можливості підсистеми «Деканат».

Дистанційні технології навчання. Організація курсів в системах дистанційного навчання. Основні вимоги до методики розробки дистанційних курсів. Побудова на модульній основі. Синхронні системи дистанційного навчання. Служба телеконференцій (Usenet), MOO (Multi-user Object Oriented), MUD (Multi User Domain), чат (IRC), служба ICQ, Internet-телефонія (Skype): характеристики та принципи використання. Асинхронні системи дистанційного навчання. Служба World Wide Web (WWW), служба передачі файлів (FTP), електронна пошта (E-mail): характеристики та принципи використання.

Створення електронного контенту дисципліни у системі MOODLE (модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище). Врахування психологічних аспектів у процесі створення електронного контенту дисципліни. Основи роботи з системою MOODLE.

Етапи розробки електронних курсів: визначення цілей курсу, створення змістового наповнення курсу, розробка структурно-логічної схеми курсу, детальна розробка модулів, формування на основі модулів вимог та методів оцінки готовності, реалізація модулів курсу, створення механізму та процедур ведення курсу, впровадження курсу в систему підготовки фахівців.

Тема 5. Сучасні педагогічні технології вищої школи (1 кредит)

Освітні та педагогічні технології Інноваційна освіта. Педагогічна технологія як наука. Технологічний підхід в освіті. Історія виникнення і еволюція поняття «педагогічна технологія». Теоретичні основи і концептуальні положення педагогічної технології. Система сучасних педагогічних технологій. Класифікаційні ознаки сучасних педагогічних технологій. Види технологій навчання: технології програмованого (комп'ютерного) навчання, технологія проблемного та колективно-групового навчання, ігрові технології, евристичні технології, інформаційно-комунікаційні технології, технології розвивального навчання технології диференціації навчання, технології проектного навчання, технології індивідуалізації навчання, технології інтегрованого навчання, технології «Case study», технологія «Портфоліо». Інтенсифікація навчання у вищій школі на сучасному етапі. Адаптивне та сугестивне навчання Принципи методу активізації навчальної діяльності, форми активного навчання.

Інтерактивні методи навчання у вищій школі. Поняття інтерактивну, його ознаки. Суть інтерактивності в процесі навчання. Позитивні та негативні аспекти активної та інтерактивної моделей навчання. Ефективність інтерактивного навчання. Визначення поняття «інтерактивні методи навчання». Класифікація інтерактивних методів навчання та принципи

інтерактивних методів. Методика організації інтерактивного навчання. Планування та структура інтерактивних занять. Реалізація навчальної, виховної та розвивальної функцій навчання у плануванні інтерактивних занять. Вибір інтерактивних методів. Оцінювання діяльності студентів на інтерактивному занятті. Прийоми оцінювання. Види оцінювання. Етапи процесу оцінювання.

Організація навчальних занять із студентами з особливими потребами. Поняття «особливі освітні потреби», «студент з особливими освітніми потребами», «інтеграція», «інклюзія», «інклюзивно-освітній простір». Професійна підготовка викладачів до навчання студентів з ООП у закладі вищої освіти. Планування занять в інтегративній групі. Вибір методів і технологій для роботи в групах із студентами з ООП. Створення необхідних додаткових умов для освітньої діяльності студентів з ООП. Діалогічно побудована суб'єкт-суб'єктна взаємодія викладачів і студентів з ООП як необхідна умова в інклюзивно-освітньому просторі. Методи інтегративного навчання: соціально-педагогічний супровід, соціально-педагогічна адаптація, залучення студентів-волонтерів. Оцінювання діяльності студентів з ООП на інтегративному занятті. Інтегративний тренінг.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання. Освітні тренди: поради з упровадження. Загальна характеристика інформаційно-комунікаційних технологій навчання та їх дидактичні можливості. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у проєктній діяльності. Використання хмарних технологій. Сервіси Google в освітньому процесі. Скрайбінг як інструмент візуалізації. Сервіси для створення QR-кодів, інфографіки та інтелект-карт та шляхи їх використання в освітній діяльності. Сервіси для створення інтерактивних навчальних матеріалів. Інструменти для організації командної взаємодії студентів. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі оцінювання навчальних досягнень студентів. Програми для організації зворотнього зв'язку у роботі зі студентами.

Тема 6. Особливості професійного генезу викладача закладу вищої освіти (1 кредит)

Психологічні аспекти професійного становлення фахівця. Чинники професійного становлення. Поняття професіоналізму. Вимоги та особливості педагогічної діяльності. Етапи професійного становлення. Кризи професійного становлення та їх подолання. Професійні деструкції, вигорання, їх профілактика та подолання. Профілактика та подолання синдрому «професійного вигорання». Особливості розвитку професійної спрямованості та компетентності фахівців від етапу професійної адаптації до етапу професійної майстерності. Загальні рекомендації щодо оптимізації професійних адаптаційних можливостей викладача. Практичні підходи та заходи щодо сприяння професійному становленню викладача. Тренінг: «Профілактика емоційного вигорання викладача закладу вищої освіти».

Самосвідомість особистості майбутнього педагога. Структура самосвідомості та «Я-концепції» особистості. Компоненти самосвідомості: когнітивний (самопізнання), емоційний (відношення до себе), регулятивний. Рефлексія як психічний механізм самосвідомості. Психодіагностика самосвідомості. Види «Я-образів». Поняття про захисні механізми. Види захисних механізмів. Основні види самопізнання, бар'єри, що заважають реальним і продуктивним діям у педагогічній діяльності. Тренінг самопізнання та саморозвитку.

Методи навчання

Лекція, демонстрація, практичні вправи, керовані дискусії, рольові, ділові ігри, тренінги.

Визнання результатів підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників за напрямом

Слухачі Школи педагогічної майстерності за напрямом «Психолого-педагогічні та методичні передумови викладацької майстерності у вищій школі» готують випускову роботу – методичну розробку з дисципліни, що викладають, яка розглядається та затверджується науково-методичною радою факультету і рекомендується до видання. Текст підготовлених до видання матеріалів та витяг з протоколу засідання НМР факультету надається до навчально-методичного відділу.

Напрямок 2

Вдосконалення педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти

(для науково-педагогічних працівників незалежно від наукового ступеню і стажу роботи з метою вдосконалення педагогічної компетентності, вивчення та аналізу позитивного досвіду колег і збагачення своєї практики ефективними технологіями, прийомами та методами навчання)

2.1 Організаційне та навчально-методичне забезпечення діяльності закладу вищої освіти в контексті нормативної бази освітнього процесу (2 кредити)

Ліцензійні вимоги провадження освітньої діяльності закладів вищої освіти. Зміни в організації освітнього процесу відповідно до Закону України «Про вищу освіту». Зміни в нормативній базі освітнього процесу. Стандарти освітньої діяльності. Застосування європейських підходів та стандартів у науковому та освітньому просторі.

Освітньо-професійні програми: зміст та вимоги. Особливості акредитації освітніх програм; досвід та тенденції щодо змін вимог.

Розробка робочої програми навчальної дисципліни, її зв'язок з освітньо-професійною програмою підготовки фахівця. Укладання силабусів.

Підготовка рукописів навчально-методичної літератури.

Новий український правопис – основні зміни та тенденції.

Основи роботи та можливості використання система MOODLE при викладанні навчальних дисциплін. Навчальний контент дисципліни (інформаційне забезпечення).

2.2 Інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі (2 кредити)

Тема 1. Інформаційні технології у вищій школі

Інформаційні технології навчання. Класифікація ІТ навчання у зарубіжній практиці та їх огляд. Технічне забезпечення інформаційних технологій навчання, його характеристика. Програмне забезпечення інформаційних технологій навчання, його характеристика та категорії. Інструментальні засоби універсального характеру: загальна характеристика, основні можливості.

Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія. Основні елементи дистанційного навчання. Технології дистанційного навчання: кейс технологія, кореспондентське навчання, радіотелевізійна технологія, мережне навчання, мобільна технологія.

Класифікація типів програмного забезпечення та шляхів їх застосування: ступінь автономності програмного забезпечення; рівень доступу, що надає програмне забезпечення; орієнтація програмного забезпечення на технічне забезпечення. Набори інформаційних технологій, які забезпечують функціонування систем дистанційного навчання. Характеристика кожного з

наборів ІТ за способом надання матеріалу, за інтерактивною взаємодією, за самостійною роботою, контролем знань.

Тема 2. Організація освітнього процесу з використанням комп'ютерних та дистанційних технологій навчання.

(Пшенична О.С., доцент кафедри комп'ютерних наук)

Використання комп'ютерної техніки в освітньому процесі. Інтерактивне обладнання. Загальна характеристика апаратних засобів, призначених для навчання. Інтерактивний проектор: поняття, характеристика. Програми для роботи з інтерактивним проектором. Інтерактивна дошка – поняття, характеристика та класи. Програмне забезпечення для інтерактивної дошки. Робота з Easy Interactive Tools. Огляд можливостей Easy Interactive Tools. Основні інструменти додатку. Режими роботи в додатку. Досвід використання Easy Interactive Tools.

Використання технічних і програмних засобів з активізації аудиторних занять. Робота в SMART Notebook. Огляд можливостей SMART Notebook. Основні інструменти додатку та бібліотека ресурсів. Різні режими роботи додатку. Досвід використання SMART Notebook.

Робота з on-line навчальними сервісами. Інструменти для спільної роботи з інформацією в реальному часі – Scrumblr і Popplet. Використання середовища Learningapps в комплексі з інтерактивним обладнанням. Сервіс ClassFlow: можливості та особливості роботи.

Тема 3. Впровадження в середовище MOODLE рішень сервісів Web 2.0

Поняття Web 2.0. Класифікація засобів Web 2.0. Основні елементи MOODLE, до яких можна впроваджувати розробки Web 2.0.

Засоби розробки інфографіки. Робота в середовищі Canva, Piktochart і Prezi з розробки та представлення інформації в форматі інфографіки. Інтеграція інфографіки в MOODLE. Ідеї застосування інфографіки.

Засоби розробки хмари слів: Word It Out; Word Cloud Generation; WordArt. Методичні особливості застосування хмари слів. Впровадження хмари слів в MOODLE.

Публікація презентації на Google та створення вмонтованих презентацій. Публікація презентацій в MOODLE. Вмонтовані презентації, розроблені на інших сервісах. Інтеграція онлайн-дошок в MOODLE.

Тема 4. Вдосконалення електронного курсу за рахунок внутрішніх можливостей LMS MOODLE

Структурування електронного курсу за допомогою написів.

Поняття електронної книги MOODLE. Створення електронної книги. Створення семінарів та лекцій. Налаштування цих елементів. Поради з розробки семінару. Інтеграція тестів до лекції.

Анкети, опитування та зворотний зв'язок в електронному курсі. Чат і форум в електронному курсі.

Тестові завдання: вкладені відповіді, відкрити відповіді, обчислювальні завдання, завдання на перетягування. Поняття стандарту SCORM. Засоби розробки SCORM-паketу. Використання SCORM-паketів в MOODLE.

Керування процесом виконання курсу.

Тема 5. Засоби реалізації дистанційного навчання

Огляд засобів реалізації дистанційного навчання.

Засоби реалізації інтерактивного тестування: Quizziz, Kahoot. Використання слайдових уроків Quizziz та Kahoot.

Види онлайн дошок. Перспективні можливості Padlet, Jamboard, Linoit, Jamboard, Explain Everything, Miro, Lucid.

Можливості Nearpod. Види змістових елементів. Форматування слайдів. Види активностей. Поради з використання активних завдань. Проведення занять з використанням Nearpod.

Тема 6. Інноваційні методи навчання з використанням цифрових технологій

Шестикутне навчання. Засоби розробки інтерактивних матеріалів. Застосування онлайн дошок.

Метод дуелі. Реалізація методу засобами Zoom та інших інтерактивних дошок. Різновиди мозкового штурму. Реалізація методів за допомогою цифрових технологій.

Ігрові методи навчання. Засоби реалізації ігор.

Тема 7. Веб-квести

Види квестів. Сценарій веб квесту. Засоби розробки квест-завдань.

Genially. Види ігрових завдань. Вікторини. Створення вікторин та використання в освітньому процесі. Ігри-пригоди. Створення ігор-пригод. Додаткові ігрові завдання. Ідеї із застосування ігрових завдань.

Квести на Всеосвіті. Особливості розробки сценарію гри. Впровадження завдань, розроблених на інших ресурсах.

Ресурс Umaigra. Шаблони завдань. Розробка ігри.

Тема 8. Практичні тренінги

Тренінг. Технології та правила розробки лекцій-візуалізацій – викл. Решевська К.С., доц. кафедри комп'ютерних наук

Тренінг. Автоматизація роботи викладача за допомогою пакету Microsoft Office – викл. Гоменюк С.І., проф. кафедри програмної інженерії

Тренінг. Хмарні сервіси в освітньому процесі – викл. Пшенична О.С., доцент кафедри комп'ютерних наук

Тренінг. Автоматизація роботи викладача за допомогою пакету OpenOffice – викл. Гоменюк С.І., проф. кафедри програмної інженерії

Тренінг. Розробка та підтримка веб-контенту до навчальної дисципліни – викл. Горбенко В.І., доц. кафедри програмної інженерії

Тренінг. Особливості використання системи Moodle при викладанні навчальних дисциплін – викл. Кириченко Н.В., завідувач навчальною лабораторією інформаційного забезпечення освітнього процесу навчального відділу

Тренінг. Впровадження в середовище MOODLE рішень сервісів Web 2.0 – викл. Пшенична О.С., доцент кафедри комп'ютерних наук

Тренінг. Розширення можливостей LMS MOODLE за рахунок внутрішніх можливостей – викл. Пшенична О.С., доцент кафедри комп'ютерних наук

2.3 Актуальні питання україномовної комунікації у професійній діяльності викладача закладу вищої освіти (2 кредити)

(для науково-педагогічних працівників незалежно від наукового ступеню і стажу роботи з метою вдосконалення мовної компетентності)

Тема 1. Культура усного професійного спілкування (0,4 кредита)

Особливості усного спілкування. Індивідуальні та колективні форми спілкування. Критерії мовних засобів для фахового спілкування: за способом взаємодії між співрозмовниками; за кількістю учасників; за різновидами видів комунікації; за місцем спілкування. Вимоги до діалогічного мовлення. Основні принципи та культура монологу. Правила ведення й основні вимоги до полілогу. Функції та види бесід. Чинники та етапи проведення бесід. Стратегія поведінки під час ділової бесіди. Співбесіда з роботодавцем. Основний алгоритм побудови співбесіди.

Тема 2. Мовні норми у професійному мовленні (0,4 кредита)

Новий український правопис – основні зміни та тенденції. Мовна норма – уніфіковані стандарти реалізації мовної системи. Нормативність та правильність фахового мовлення. Орфоепічна норма у професійному мовленні. Акцентуаційна норма у професійному мовленні. Вільний, різномісцевий і рухомий наголос. Лексична норма у професійному мовленні. Граматична норма у професійному мовленні. Орфографічна норма у професійному мовленні.

Тема 3. Спілкування як інструмент професійної діяльності (0,3 кредита)

Спілкування і комунікація. Поняття ділового спілкування та його особливості. Правила професійного спілкування. Функції спілкування. Функції професійного спілкування. Види і форми професійного спілкування. Етапи спілкування. Мова, мовлення і спілкування. Функції мови у професійному спілкуванні. Невербальні засоби спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Правила поведінки в гендерному спілкуванні.

Тема 4. Публічний виступ (0,3 кредита)

Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Жанри публічних виступів: доповідь, промова, виступ, повідомлення. Етапи підготовки до публічного виступу. Побудова змісту доповіді, промови, виступу, повідомлення. Правила етичної поведінки під час виступу. Алгоритм самоаналізу виступу. Презентація як різновид публічного мовлення. Види презентацій. Структурні компоненти презентації. Вимоги до їх реалізації. Культура сприйняття публічного виступу. Види, форми, правила запитань.

Тема 5. Мистецтво переговорів та аргументації (0,3 кредита)

Переговори – одна із складових діяльності підприємства, організації, установи. Неофіційний та протокольний характер переговорів. Роль переговорів у професійній діяльності. Функції переговорів. Сучасні підходи до організації переговорів. Класифікація переговорів. Стратегія переговорів. Стадії проведення переговорів. Аргументація – один із чинників переконливих доказів. Види аргументації. Вимоги до форм та способів наведення аргументів, демонстрації, спростування. Правила поведінки під час дискусії з пропонентом, опонентом, аудиторією. Мовленнєва стратегія та мовленнєва тактика мистецтва аргументації.

Тема 6. Форми колективного обговорення робочих питань (0,3 кредита)

Збори як форма прийняття колективного рішення. Етапи підготовки та проведення зборів. Протокольні доручення зборів. Нарада. Класифікація ділових нарад. Організація ділової наради. Вимоги до етапу підготовки нарад. Складові проведення наради: відкриття наради, виголошення доповіді, відповіді на запитання. Підсумовування наради. Дискусія. Форми організації дискусії. Дебати. Етапи проведення дебатів.

2.4 Іншомовна комунікація у професійній та науковій діяльності викладача закладу вищої освіти

(2 кредити)

(для науково-педагогічних працівників незалежно від наукового ступеню і стажу роботи з метою вдосконалення іншомовної компетентності)

2.5 Актуальні питання підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти

(2 кредити)

(для науково-педагогічних працівників, які здійснюють наукове керівництво здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти з метою професійного розвитку, набуття нових та вдосконалення раніше набутих професійних та загальних компетентностей)

Тема 1. Європейська політика щодо розвитку докторської освіти

Доктори філософії як ключові гравці у суспільстві знань. Лісабонська стратегія (2000 р.). Зальцбургські принципи – I (2005 р.). Зальцбург-II.

Рекомендації (2010 р.). Принципи інноваційної докторантури (2011). Зальцбург. Просування вперед (2015).

Тема 2. Правові засади освітньої та наукової діяльності.

Новели освітнього законодавства та законодавства про наукову діяльність. Методика наукової діяльності, пріоритетні напрямки наукових досліджень, впровадження результатів у нормотворчість.

Тема 3. Управління часом

Правила тайм-менеджменту. Способи особистої ефективності. Життєві цілі та пріоритети. SMART-технологія постановки цілей. Система дій І. Зимбицького. Правило Паретто. Піраміда Франкліна.

Тренінг. Тайм-менеджмент: як підвищити власну продуктивність.

Тема 4. Організаційно-методична робота з підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти

Організація керівництва науковими роботами здобувачів у очно-дистанційному форматі з використанням засобів дистанційного зв'язку.

Тема 5. Професійний розвиток майбутнього доктора філософії

Педагогічна підтримка майбутнього доктора філософії: дослідницьке консультування (ментори і стюарти); професійні групи в соціальних мережах. Формування спеціальних і загальних компетентностей. Індивідуальний план професійного розвитку. Портфоліо аспіранта. Соціалізація аспірантів в академічну спільноту.

Тема 6. Публікаційні траєкторії та антиплагіатна політика ЗНУ

Електронні інформаційні ресурси наукової бібліотеки ЗНУ для наукових досліджень. Система підтримки академічної доброчесності та якості та сервіс перевірки на оригінальність Unicheck. Можливості наукометричних баз даних Web of Science, Scopus для пошуку інформації про наукові дослідження. Повнотекстові бази даних SpringerLink, ScienceDirect як джерельна база. Оформлення бібліографічних списків використаних джерел у дисертаціях та інших наукових роботах згідно з вимогами ДСТУ 8302:2015 Бібліографічне посилання. Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах.

Тема 7. Практичні тренінги для науково-педагогічних працівників, які здійснюють наукове керівництво здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти

Тренінг 1. Основи проектної діяльності. Проектна діяльність науковців. Особливості проектної діяльності. Генерація проектних ідей. Аналіз проблем та постановка цілей. «Дерево проблем» та «дерево цілей». SWOT-матриця, побудова «проблемного поля» та визначення стратегії проекту. Завдання, методи, результати проекту. Логіко-структурна матриця проекту. Презентація розроблених проектів зі стратегії розвитку ЗНУ.

Тренінг 2. Психологія освітньо-наукового простору, попередження фахового виснаження, конфліктних ситуацій у взаємовідносинах із здобувачами.

Тренінг 3. Сучасної ділова українська мова (з акцентом на український правопис).

Тема 8. Особливості організації підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти за спеціальностями

Тема 9. Вимоги до акредитації освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії (PhD)

Ознайомлення з нормативно-правовою базою підготовки докторів філософії (Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений постановою КМУ від 23.03.16 р. № 261; Порядок проведення експерименту з присудження ступеню доктора філософії, затверджений постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167; Національна рамка кваліфікацій, затверджена постановою КМУ від 23.11.2020 р. № 1341). Аналіз основних нормативних документів щодо акредитації освітніх програм (Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджене наказом МОН від 11.07.2019 р. № 977; Методичні рекомендації для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми). Особливості застосування критеріїв оцінювання якості при акредитації PhD-програм. Рекомендації Національного агентства із забезпечення якості освіти щодо акредитації освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти.

Визнання результатів підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників за напрямом

Слухачі Школи педагогічної майстерності за темами напряму подають звіт про результати підвищення кваліфікації, персональне розроблення електронного освітнього ресурсу, що виконані в процесі (за результатами) підвищення кваліфікації та оприлюднені на веб-сайті університету.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Вища школа. Науково-практичне видання МОН України.
2. Гура О. І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: теоретико-методологічний аспект : монографія. Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2006. 332 с.
3. Довідник користувача Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) URL: www.eprints.kname.edu.ua/17926/1/ECTS_users_guide_final_ua.pdf
4. Жиляев І. Б. Вища освіта України: стан та проблеми Київ : Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук

України, Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, 2015. 96 с.

5. Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу: лист МОЗ України від 15.04.2014 № 08.01-47/10395.

6. Методичні рекомендації для професійного розвитку науково-педагогічних працівників (Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.10.2020 №1341).

7. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. 2-ге вид. допов. і переробл. Київ : Вища пік., 2004. 422 с.

8. Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Запорізькому національному університеті (затверджено Вченою радою ЗНУ протокол № 2 від 29.09.2020).

9. Положенню про професійний розвиток науково-педагогічних працівників Запорізького національного університету (затверджено Вченою радою ЗНУ протокол № 9 від 22 березня 2022 р.)

10. Теслюк В. М., Лузан П. Г., Шовкун Л. М. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. Київ : ДАККіМ, 2010. 244 с.

Додаткова:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник. Київ : Либідь, 1998. 560 с.

2. Вища освіта України і Болонський процес : навчальний посібник / За ред. Кременя В. Г.; упорядники Степко М.Ф., Болюбаш Я.Л., Шинкарук В.Д., Грубінко В. В., Бабин І.І. Київ-Тернопіль, 2004. 286 с.

3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : методичний посібник для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.

4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.

6. Журавський В. С., Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. Київ : Політехніка, 2003. 200 с.

7. Інтерактивні методи навчання: навч. посібник / За заг. ред. П. Шевчука, П. Фенриха. Щецін : Вид-во WSAP, 2005. 170 с.

8. Компютерні технології в освіті : навч. посібн. / Ю. С. Жарких, С. В. Лисоченко, Б. Б. Сусь та ін. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 239 с

9. Кремінь В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. Київ : Грамота, 2005. 448 с.

10. Кухаренко В. М., Рибалко О. В., Сиротенко Н. Г. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс : навчальний посібник / за заг. ред. В. М. Кухаренка. 3-те вид. Харків : НТУ «ХП», «Торгсін», 2002. 320 с

11. Ложкин Г. В., Пovyкель Н. И. Практическая психология конфликта : учеб. пособие. Київ : МАУП, 2000. 256 с.
12. Локарева Г. В., Міщик Л. І., Почерніна О. О. Педагогічне спілкування : науково-методичний посібник. Запоріжжя: Запорізький держуніверситет, 2000. 154 с.
13. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : монографія. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. 307 с
14. Марушкевич А. А. Педагогіка вищої школи: Теорія виховання : навчальний посібник. Київ :ВПЦ «Київський університет», 2006. 60 с.
15. Нісімчук А. С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології : навч. посібник. Київ : Просвіта, 2000. 368 с.
16. Орлов В.Ф., Отич О.М., Фурса О.О. Психологія конфлікту : навчально-методичний посібник для підготовки магістрів усіх форм навчання. Київ : ДЕТУТ, 2008. 422 с.
17. Освітні технології: навч.-метод. посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ : А.С.К., 2001. 256 с.
18. Подмазин С. И. Личностно-ориентированное образование: Социально-философское исследование. Запорожье : Просвіта, 2000. 250 с.
19. Подоляк Л. Г., Юрченко В. Г. Психологія вищої школи : навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. Київ : ТОВ «Філ-студія», 2006. 320 с.
20. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Київ : Вища школа, 2005. 240 с.
21. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність. Тернопіль : Мандрівець, 2009. 360 с.
22. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога : навч. посіб. Київ: «Академвидав», 2012. 208 с

Інформаційні ресурси:

1. Всі українські інформаційні ресурси, пов'язані з освітою: організації, вищі навчальні заклади, інформація про системи освіти найбільш розвинених країн, преса, виставки, конференції, фірми та ін. URL: <http://www.ednu.kiev.ua/>
2. Освітня українська мережа. Міністерство освіти, Інститут змісту і методів навчання, перелік серверів установ, підпорядкованих міністерству освіти України та ін. URL: <http://www.edu-ua.net/>
3. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua/>
4. Сервер Першої української комп'ютерної дидактичної лабораторії. Великий путівник з освітніх серверів Інтернет. URL: <http://www.dlab.kiev.ua/>
5. Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном. URL: <http://vnz.org.ua/>